



Източник: iStockphoto

СВЕТОВЕН ДЕН ЗА БОРБА С ХЕПАТИТА 28 ЮЛИ 2022 г.

Световният ден за борба с хепатита през 2022 г. се провежда под мотото на СЗО „**Не мога да чакам**“. Вирусният хепатит е една от водещите причини за смърт в световен мащаб. Близо милион и половина загиват от хепатит, а това е повече смъртността от ХИВ/СПИН, туберкулоза или малария. Хепатит В и хепатит С причиняват два от три смъртни случая от рак на черния дроб по целия свят. В световен мащаб 90% от хората, живеещи с хепатит В и 80%, живеещи с хепатит С не знаят, че са инфектирани.

Ето някои основни факти за сериозната диагноза – добрата осведоменост е първата крачка към успешно лечение:

- Хепатитът е възпалително заболяване на черния дроб, предизвикано най-често от вируси;
- Хепатит С се предава чрез кръвта, но не се предава и чрез кърмата, хранителните продукти и др.;
- Освен вирусен съществува още и автоимунен и токсичен хепатит. В първия случай черният дроб е атакуван от имунната система на човека. Във втория – черният дроб е от прекомерна употреба на алкохол или злоупотреба с лекарства;
- 15-20% от пациентите с хепатит С се излекуват сами, благодарение на собствената имунна система. При останалите заболяването преминава в хронично. При 20% от хронично болните се развива цирроза или рак на черния дроб;
- Вирусният хепатит не е разпространен равномерно по света. Най-често се среща в Азия и Африка – там от 10 до 16% от населението страда от хепатит. В Западна Европа и Северна Америка пациентите с хепатит В са под 1% от населението;
- През 1981 година беше създадена ваксина срещу хепатит В. Това е първата в историята ваксина срещу рак, предотвратява заболяването и намалява риска от рак на черния дроб;
- Съществуват минимум шест различни вируса, предизвикващи хепатит (А, В, С, D, Е, G). Най-опасни са хепатит В и С, които водят до тежки форми на хроничен хепатит, а впоследствие и до рак на черния дроб;
- Хепатит В е 100 пъти по-заразен от ХИВ. Според СЗО с хепатит С са заразени около 3% от населението на планетата.

ВИРУСНИ ХЕПАТИТИ

От инфекциозните хепатити особено важно значение имат вирусните хепатити. Те се причиняват от: хепатитен вирус А (HAV); хепатитен вирус В (HBV); хепатитен вирус С (HCV); хепатитен вирус D (HDV); хепатитен вирус Е (HEV).

Основен начин на заразяване с HAV и HEV е **фекално-оралният**. Заразяването става при консумация на заразени с вирусни частици вода и храна. Хепатит А и Е се наблюдава в райони с лоши санитарни условия, липсваща канализационна система, сред хора с лоши хигиенни навици и живеещи при неблагоприятни битови условия. Има ефикасна ваксина срещу хепатит А, лицензирана в България.

Хепатит Е се предава по фекално-орален механизъм чрез заражена вода в ендемичните региони в Азия, Африка, Мексико, Индия, а в индустриалните страни чрез недобре термично обработено месо и месни продукти.

Хепатити В, С и D се предават предимно парентерално и по полов път. Заразяване с тях може да стане при: кръвопреливане; преливане на биопродукти – напр. човешка плазма; венозни и дентални манипулации; трансплантация на органи от заразен донор; употреба на венозни наркотици, приложени чрез общи игли; татуиране и поставяне на пиърсинг; честа смяна на сексуални контакти; от майка на новородено.

Вирусните хепатити се делят още на:

- **остри вирусни хепатити** – завършват с възстановяване на чернодробната функция и клинично оздравяване. Остро протичане се наблюдава при хепатити причинени от всички хепатотропни вируси.
- **хронични вирусни хепатити** – клиничните прояви и лабораторните отклонения продължават повече от 6 месеца. Хронифицират хепатит В, хепатит В + D и хепатит С. Напоследък има съобщения за хроничен хепатит Е, наблюдаван при имунокомпрометирани болни.

ТИПИЧНИ СИМПТОМИ ПРИ ОСТРИТЕ ВИРУСНИ ХЕПАТИТИ

- безапетитие;
- подуване на корема;
- гадене и повръщане;
- диарийни изхождания;
- отпадналост;
- болки по мускулите и ставите;
- тежест в дясно подребрие;
- пожълтяване на очите и кожата;
- потъмняване на урината (често сравнявана на цвят с тъмна бира);
- изхождане на светли фекални маси;
- повишена температура.

ХРОНИЧНИ ВИРУСНИ ХЕПАТИТИ

Хроничен хепатит В, хроничен хепатит В+D, хроничен хепатит С са с богата клинична картина. Голяма част от болните с хроничен хепатит нямат симптоми. При други се наблюдават оплаквания като: жълтеница; безапетитие и загуба на тегло; тежест в дясно подребрие; лесна уморямост.

Понякога симптомите, оплакванията и лабораторните отклонения, които се проявят при някои болни с хроничен хепатит, са вече резултат на нарушената чернодробна функция или развила се в различна степен чернодробна цироза, която да прогресира до хронична чернодробна недостатъчност. Такива са: кървене от храносмилателната система; асцит – увеличаване на коремната обиколка, поради натрупване на течност в коремната кухина; отоци по крайниците и около очите – поради понижаване на серумните белтъци; съдови звезди по кожата – участъци по кожата с ярко оцветени кръвоносни съдове; сърбеж по кожата, най-често съпровождащ жълтеница; уголемена слезка – поради портална хипертония; намален брой на тромбоцитите; анемия; червенини по дланите (палмарен еритем).

При хроничен вирусен хепатит може да се наблюдават и извънчернодробни поражения като увреждания на ставите (артрит) и бъбреците (гломерулонефрит).

**БЕЗПЛАТНО ИЗСЛЕДВАНЕ ЗА ХЕПАТИТ В И С
В ПЕРИОДА 29 ЮЛИ-05 АВГУСТ 2022 г. ЩЕ СЕ ПРОВЕЖДА
В СЛЕДНИТЕ ЛАБОРАТОРИИ:**

**8,30-12 ч. – В НАЦИОНАЛНА РЕФЕРЕНТНА ЛАБОРАТОРИЯ
ПО ВИРУСНИ ХЕПАТИТИ НА АДРЕС:
ГР. СОФИЯ, БУЛ. „ГЕН. Н. СКОБЕЛЕВ“ №44А**

**8,00-14 ч. – УМБАЛ „СВ. ИВАН РИЛСКИ“ НА АДРЕС:
ГР. СОФИЯ, БУЛ. „АКАД. ИВАН ГЕШОВ“ №15**